

Hvad er et ursprog?

Lingvistikredsen 6. november 2012

Thomas Olander

abstract

Ursprog, eller fælles forstadier til kendte beslægtede sprog, er praktiske arbejdsredskaber for den historisk interesserede lingvist. Men hvad er det egentlig vi mere præcist mener med et ursprog?

Med udgangspunkt i sproghistorikerens behov for referencepunkter ved beskrivelser af sprogudvikling vil vi se nærmere på hvad der er en brugbar definition af et ursprog. Her vil en snæver formulering blive holdt op imod en mere rummelig formulering. Som illustration vil vi bruge den slaviske sprogrens udvikling i anden halvdel af første årtusinde e.v.t. Slavisk er interessant i denne sammenhæng fordi vi – især i kraft af lånerelationer mellem ikke-slaviske sprog og forskellige udviklingstrin af slavisk – har et godt kendskab til den fonologiske udvikling netop i den periode hvor det temmelig ensartede urslavisk går i opløsning og bliver til de forgreninger som er dokumenteret i de ældste slaviske skriftlige kilder.

Både den meget snævre og den meget rummelige formulering af hvad et ursprog er, skaber problemer i vores slaviske eksempel. Det ser dog ud til at en modifikation af den snævre formulering kan føre til en definition af et ursprog der både kan bruges ved beskrivelsen af den slaviske sprogrens udvikling og mere generelt.